

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Spes & Fiducia, Cuius Iudicisqve Dei, Erga Homines In Hac
Vita Existentes, Firmata**

Stengel, Georg

[S.l.], 1645

Capvt. III. Alijs noui Testamenti exemplis ante oculos ponitur, mirabile
iudicium Dei, quo ipse succurrit, quando alius nemo succurrit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49823](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-49823)

acceptare. Nam *qui pro nobis tradidit Filium suum*, quo modo non etiam, cum illo, omnia nobis donavit? Dixit olim iratus: *Non permanebit Spriritus meus in homine in aeternum, quia caro est.* At passione Filij placandus dixit: *Effundam Spiritum meum super omnem carnem.* Si locutus fuisset de sola carne Christi, quæ est diuinæ personæ vnita, nihil esset mirabile: sed nunc ait: *Effundam Spiritum meum super omnem carnem*, Spiritum adeò preciosum, in tam vilia vasa iræ: hæc bonitas exuperat omnem sensum.

Rom. 8.

32.

Gen. 6. 3.

Ioel. 2. 28

C A P V T III.

Alijs novi Testamenti exemplis, ante oculos ponitur, mirabile iudicium Dei, quo ipse succurrit, quando alius nemo succurrit.

§. I.

Beatissimam Dei Matrem Angelus, apud Iosephum defendit.

EX supra explicata immensa Numinis misericordia & bonitate, satis potest superque intelligi, quasi morem Dei esse, vt, deficientibus vndique humanis auxilijs, auxilia faciat ipse diuina. Quod Christus, totâ vitâ suâ, demonstra-
uit.

Matth. 1.
19.S. Augu-
stin. epist.
95.S. Chry-
lost. ho-
mil. de S.
Susanna.
S. Aug.
ep. 64.Psal. 119.
1.
Psal. 17.
21.

uit. Deipara à Iosepho, præter expectatio-
nem, *inuenta est habens in utero*: id à se non
esse sciebat Iosephus, *de Spiritu sancto esse*,
nesciebat. Iamque, *cum esset iustus, & nol-*
let eam traducere, seu accusare, & publico
exemplo puniendâ offerre, cœpit aliam di-
mittendi rationem longè honorabiliorem
cogitare, ob magnam, qua præditus erat,
charitatem. Gemini hîc scopuli: videbatur
& Ioseph, & MARIA inter sacrum & saxum
hærerè. Nam siue, vt S. Chrysostomus, &
S. Augustinus putant, Iosephus ideò Ma-
riam dimittere voluit, quòd adulteram su-
spicaretur; siue dubitauit duntaxat, vnde,
aut quo modo, concepisset: in magna an-
xietate, & inter fluctus extitit. Quis autem
tunc Virgini animus, quis sensus fuit, cum
& humilitatis amor eam non fineret myste-
rij tanti gloriam patefacere, & tamen amor
honestatis, non sine cura innocentiam pâ-
teretur esse suspectam. Sed nimirum, quia
homines defuerunt, qui causam eius peror-
rarent, vsa est eiusmodi verbis: *Ad Do-*
minum, cum tribularer, clamavi, & exaudi-
uit me. Item: *Et factus est protector meus*. A-
deste omnes anxij, adeste, quotquot in am-
biguo iactamini, adeste quoscunque alij si-

nlstris suspicionibus flagellant, & perpendite, quis innocentium; in dubijs casibus; sit adiutor. *Hæc, eo cogitante; ait Euangelista, Ecce Angelus Domini apparuit in somnis ei; dicens: Ioseph fili David, noli timere accipere Mariam coniugem tuam: quod enim in ea natum est, de Spiritu sancto est. Videtis auxilium de cælo? Si homines defunt; Angeli veniunt; & vno sermone vtrique succuritur: Sic extincta est suspicio; & defensa Virgo:*

§. II.

Magi, peculiari diuina cura; ad præsepe ducti:

Magi ex prophetia Balaam dicentis: *Orietur stella ex Iacob; cognouerant; Christo nascente, stellam orituram, vt Origenes, Epiphanius, & Basilius scribunt; aut certè; siue inspiratione interna, vt vult S. Leo; siue per Angelos bonos; vt existimat D. Augustinus; siue etiam per dæmones, vt vult D. Hieronymus; vel inuitis vocibus, vt aliquando coram Iudæis; confiteri coactos; natum esse regem Iudæorum; eumque noua hac stella significari; didicerant. Nec contenti didicisse; volebant etiam cum muneribus venire ad eum adorandum. Sed nesciebant, vbi esset, qui natus erat rex Iudæorū.*

Id

Matth. 2.
20.

Num. 24.
17. Orig.
hom. 13.
in Num.
Epiph. in
epitome.
Basilius
homil. de
humana.
Christi
gener.
Leo serm.
1. de E-
piph. Hie-
ron. in 19
Isa.

Id quoque, postquam Hierosolymis intellexerunt, tamen viæ ignari (inhumano Herode nec ducem eis adiungente) sine filo, sine Ariadna in terris succurrente, iter ceperunt profequi; & ecce stella, quam viderant in oriente, antecedebat eos; vsq; dum veniens staret supra, ubi erat puer. Nec tunc tantum antecedere cepit, sed ab Oriente vsque Hierosolymam. Additur quidem: *Videntes autem stellam, gauisi sunt gaudio magno valde*; è quibus verbis nonnulli colligunt, stellam Magis non fuisse totius viæ ducem; atqui si id rectè colligerent; etiam; ne visam quidem illis antea fuisse, quòd ita nunc, quasi antea non vidissent, ea visa latentur. Illud ergo potius colligo, antea quoque stellam illis præuiam extitisse; sed, ad tempus, cum Magi Ierosolymis essent, & ab hominibus consilium peterent, disparuisse; postquam autem cum Herode consultare desierunt, iterum se eis videndam præbuisse. Ex quo perspicuè cognoscitur, ibi auxilia diuina incipere, ubi humana desinunt; & sæpe auxilia diuina ibi desinere, ubi, illis relictis, conuertimur ad humana. Cæterum hic locus, & hæc stella anteambulatrix, quemadmodum illa *columna ignea*; velut quædam cælestis terna

Matth. 2.
9.

Exod. 13.
21.

terna Israëlitis præluces, idcirco mihi etiam commemorari videntur, quòd existimare nos velit S. Spiritus, opem de cœlo mitti ijs, qui in terris auxilium omne amiserunt.

§. III.

Christus Herodi, Petrus carceri, per Angelum, ereptus.

Quod ipsum etiã ex historia mox adiuncta potest doceri. *Herodes videns quoniam illusus esset à Magis, iratus est valde, & mittens occidit omnes pueros, qui erant in Bethlehẽm, & in omnibus finibus eius, à bimatru & infra, secundum tempus, quod exquiserat à Magis.* Credibile est, iam prope adfuisse carnifices, qui puerum quærebant, alioquin enim, non, intempesta nocte, fuisset Iosepho fugiendum. Itaque nihil sciebat Ioseph, nihil MARIA, de Herodis invidia, nihil de sanguinario consilio, securè dormiebant. Fortasse oppressissent eos armati antè, quàm quiescere desissent. Non erant, qui præcurrerent, & de militum aduentu præmonerent. Non excubabat, ante domum, satelles. Non erat Iosepho hasta, non framea, non umbo, non arcus, non lorica, non galca: totum armamentarium constabat runcina, dolabella, lima, cunco, terebra, scalpro:

Matth. 23
16.

D

His

His *argute lamina ferræ*, *ascia*, *bipennis* similiâque accedebant, *asseribus* & *arborum*, non *hominum*, *truncis* *secandis* *assueta*. Iam ipsa *imbellis Virgo*, & *puer infans* quid fecissent? *Christus* *potentiam* *habebat*, sed *nondum* *erat* *tempus* *eam* *exerendi*; quod *ætas* *exegerat*, *fecit*, *aliorum* *hominum* *more*, *suscepta* *fragilitate*. Iam quid *vicini* *opis* *asserre* *quiuisent*? *conciliant* *quidem* *homines* *mala*, sed tunc illi se ipsos non poterant *iuuare*, cum eorum *pueruli* *occiderentur*; qua *ratione* *igitur* *Iosepho* *succurrissent*? *Instabat* *itaque* *non* *iam* *Atticus* *aduena*, *ferox*, & *violentus*, sed *Herodiani* *carnifices* *è* *proximo* *imminebant*, & *recesferant* *iam* *Magi* *aduena* *Orientalis*, quorum *authoritas* *pro* *clypeo* *esse* *potuisset*; cū *Matth. 2.* *ecce Angelus Domini apparuit in somnis Ioseph,*
13. dicens: Surge, & accipe puerum, & Matrem eius, & fuge in Ægyptum, & esto ibi usque dum dicam tibi. Ita, *Angelo* *monente*, *expergefactus*, *de nocte* *fugit*. Quod etiam de *S. Petro* *legimus*, *quando* *ab* *alio* *Herode* *seruabatur* *in* *carcere*. *Cum* *enim* *producturus* *en̄* *esset* *Herodes*, *in* *ipsa* *nocte*, *erat* *Petrus* *dormiens*, *inter* *duos* *milites*, *vinctus* *catenis* *duabus*: & *custodes* *ante* *ostium* *custodiebant* *carcerem*.

Quis

Quis eum è catenis, è carcere, è militum custodia euasurum putasset? Sed tamen euasit ille. Nam ecce *Angelus Domini* astitit: & *lumen* refulsit in habitaculo: percussusq; latere *Petri* excitauit eum, dicens: *Surge velociter. Et ceciderunt catene de manibus eius. Dixit autem Angelus ad eum: Præcingere, & calcea te caligas tuas. Et fecit sic. Et dixit illi: circumda tibi vestimentum tuum, & sequere me. Et exiens sequebatur eum, & nesciebat, quia verum est, quod fiebat per Angelum: existimabat autem se visum videre. Transeuntes autem primam, & secundam custodiam (adeò arctè tenebatur) venerunt ad portam ferream (tam dura erat custodia ac firma) qua ducit ad ciuitatem, qua ultrò aperta est eis. Et exeuntes processerunt vicum vnum: & continuo discessit Angelus ab eo. Et Petrus ad se reuersus, dixit: Nunc scio vere, quia misit Dominus Angelum suum, & eripuit me de manu Herodis, & de omni expectatione plebis Iudeorum. In Iosepho igitur, ac Petro Deus ostendit, cum alia omnia humana præsidia defuissent, se, de cælo opitulari: nec illud tantum ostendit, sed insuper demonstrauit, quanti à nobis Angeli sint faciendi, qui, nobis dormientibus, solent vigilare, & pro nobis excubare, multaq; , no-*

bis nihil facientibus, à capite nostro pericula amoliuntur. At nos ingrati, rarò hanc & Dei prouidentiam, & Angeli curam agnoscimus, aut vndecumque agnitam, sæpe non pluris, quàm somnium (vt initio Petrus) aut nebulam, in pariete, æstimamus.

§. IV.

Deus, etiam cum dormire videtur, pro nobis vigilat; quod exemplo, in nauis dormientis Christi planum fit.

Quid quòd non solùm, homine dormiente, Deus pro eo vigilet, sed vigilet etiã tum, quando homini aut dormire videtur, aut dormitare? Quod fanè, sicut ostendit, quando iustitię suæ iram ostendit, & excitatus est tanquã dormiens, tanquam potens crapulatus à vino & percussit inimicos suos; ita etiã patefecit, quando, in summo rerũ cardine, homines versabantur. In lacu, seu stagno Genesareth, ob magnitudinẽ, maris nomen sortito, non triremem, sed exiguam atque piscatoriã cymbam nacti discipuli cum Christo uehebantur. Ibi Christus, non simulato, vt quidam putant, sed vero naturalique, quamuis, credibiliter, voluntario & procurato somno dormiebat. *Et ecce motus magnus factus est in mari, ita ut nauicula operiretur fluctibus.*

Psal. 77.
65.

Matth. 8.
24.

Luc. 8.22.

Actibus. Crediderim etiam, non casu, aut natura, sed consilio prouidentiaque Christi, tempestatem exortam, vt Apostolis, & diffidentia sua innotesceret, & Magistri dormientis quoq; cognita fieret vigilantia. Sæuiente igitur vento, & procellis in nauim insipientibus, bene madidi vectores *accesserunt ad eum discipuli eius, & suscitauerunt eum, dicentes: Domine salua nos, perimus.* Desertim vndique meritò, vt saluarentur, confugerunt ad Saluatorem: nulla enim alia est tam sacra anchora. Et tamen eos increpans ait: *Quid timidi estis, modica fidei?* Ita legimus, Iulium Cæsarem naui vectum, cum nautam videret metuentem, dixisse: *Cæsarem vehis, & times?* quasi Cæsari, in vndis, nihil posset aduersi contingere. Non Cæsar, sed Christus erat vndarum Dominus, qui discipulos suos non reprehendit, quòd ad eum, in extremo discrimine, confugerent, sed quòd, eo præfente, licet dormiente, timidi essent, ac trepidarent, & non potiùs crederent, eum dormientem vigilare, atque non secus, ac si apertis, leonis more, oculis foret, omnia intueri. Vt tamen discerent, quantum opis sit fitum in illo, ijs, qui ad eum clamant, vel iam iam perituri: *Tunc surgens imperauit ven-*

84 Cap. III. Alia noui Testamenti exempla

tis & mari, & facta est tranquillitas magna. Nullus vnquam fingitur à Poëtis Neptunus cœlum tempestatesque tam potenter imperando serenauisse. Nam etsi nec venti audiunt, nec mare, nec morbi; tamen ita obediunt ei, ac si audirent, imperiũque eius intelligerent: quo pacto etiam surdi, & mortui vocem eius audierunt. Certè tempestates atque morbi sæpe per malos spiritus immittuntur, quos Dauid vocat, *immisiones per angelos malos*; igitur increpat ventos Christus, ijsque imperat, ac si malis spiritibus loqueretur. Sunt enim Aquilones, & pestes, & dæmones, in eius potestate.

Psal. 77.
49.

§. V.

D. Catharina Senensi Christus maxime adfuit, cum maxime abesse videretur.

Nihil proinde nobis, præsentem Christo, est metuendum. Etsi absens videatur, adest; vti S. Catharinæ Senensi tentatæ & interroganti: *Ubi eras?* respondit, se cum illa fuisse, & pugnam victoriamque illius spectauisse. Libet verbatim referre vtilissima tentatis documenta, quæ in vita illius ponit Raimundus ista: *Cum virgo Catharina Senensis,*

Raimund.
in vita S.
Cathari-

multas, à demonum insectatione, molestias, pro nomine Salvatoris, pateretur, illis fugatis, lux

cœli

coelitus illapsa est cubiculo, & in ea luce Christus crucifixus ei apparuit dicens: *Filia mea Catharina, vides, quæ ego, tua causa, perpeffus sum? non igitur dubites tu quoq; propter me, aliquid perpeti. Deinde sub alia specie magis propinquans, blandè ei gratulabatur, de triumpho iam obtento. At illa, ubi, inquit, fuisti, mi Domine, cum esset cor meum tot spurcitijs diuexatum? & ille, in corde tuo, inquit. Rursus Virgo: at qui fieri potuit, bone IESU, ut tu in illo meo esses corde, quod tot obrutum erat impurissimis cogitationibus? Respondit Dominus: cogitationes illæ, quid in tuo efficiebant animo? gaudiumne, an mœrorem? Immo verò, inquit illa, non nisi summum dolorem. Hoc igitur, Christus ait, ego mea præsentia efficiebam: quia si tu ea destituta fuisses, illis spurcitijs delectata esses; iam verò cum eas profligare velles, nec posses, inde mœror oriebatur: sed me authore & effectore, qui erã intus in corde tuo, & tuebar illud, interim te intus sinens oppugnari, quantum videbatur expedire tibi; sed quando illustrata radio lucis meæ te ipsam sponte obtulisti ad tolerandas eas infestationes, mox eas abscedere iussi: neque enim pœnis, sed voluntate pœnas fortiter perferentis ego delector. Tu autem, filia mea, quando non tua, sed mea*

næ apud
Sur. tom.
2. 29. April.

Cant. 5. 2.
Psal. 120.
4.

Matth. 14.
30.

Aristid. in
orat. cō.

virtute certasti viriliter, maiorem à me gratiam consequeris, & deinceps crebrius atq; familiarius me ipsum tibi exhibebo. Itaque, etiam cum videtur abesse Christus, adest; & tum maximè, quando eum dormire maximè existimamus. Nam, etsi videatur dormire, tamen cor illius vigilat. *Ecce non dormitabit, neq; dormiet, qui custodit Israel. Dominus custodit te, Dominus protectio tua, super manum dexteram tuam.* Quæ diligenter animo imprimere debent, quos paulo diutius aduersis probat orbis Moderator. Sinit flare ventos, turbari maria, furere tempestates; veniri ad extrema, vt & homines ad eum veniant. Neque statim procellas tranquillat; quin neque statim semper inuocantes exaudit, sed audire se dissimulat, vt incitet ad fortius clamandum. Quare ijs, qui timidi sunt & modice fidei, dormire videtur, cum intentissimè vigilat; & adest, cum abesse putatur, sicut adfuit discipulis etiam alijs, & Petro ambulanti super aquam, *cum cepisset mergi.* Stulti igitur sunt, & tardi ad credendum, qui se à Deo, cum non statim adest, deserui autumant, & alium quærunt ex Orco opitulatorem. Reprehensus est ab Aristide & Diogene Plato quondam, quòd, reli-

relictis Athenis, Syracusas in Siciliam, ad Dionysium nauigasset tyrannum. Qua reprehensione digni erunt, qui, Deo relicto, currunt ad veratores, ad magos, ad ipsum cacodæmonem maximum omnium tyrannorum, & capitalem humani generis inimicum? Nimirum, qui ex patre diabolo sunt, ad diaboli opem anhelant, sicut in prouerbio dicitur: *Bos alienus subinde foras prospectat.*

tra Platonem
Laërt. in
Diog.

Plutarch.
in Symp.
decad. 8.

§. VI.

Hæmorrhøissa à medicis desperata ad Christum confugiens sanatur.

Non sic fecit mulier, que sanguinis fluxum patiebatur, duodecim annis; quæ, vt Marcus, signatissimè addit, fuerat multa perpeffa à compluribus Medicis: & erogauerat omnia sua, nec quidquam profecerat, sed magis deterius habebat. Atque, vt Lucas ait, que in medicos erogauerat omnem substantiam suam, nec ab ullo potuit curari. Quid ergò à medicis desperata fecit? Credidit, Christum etiam in occipitio oculos habere: quare, non in faciem progressa, vt videretur, sed accessit retro, & tetigit simbriam vestimenti eius. Dicebat enim intra se: *Si tetigero tantùm vestimentum eius, salua ero.* Obseruat S. Augustinus, non om-

Matth. 9.
20.
Marc. 5.
26.
Luc. 8.
43.

D 5 nes,

58 Cap. III. Alia novi Testamenti exempla

S. Ambr.
lib. 6. in
Luc.

S. Ambr.
lib. de Sa-
lomone.
c. 5.

nes, qui sequuntur Christum, & eum tangunt, verè tangere, sed potiùs comprimere: illos verè tangere, qui fide ad Christum accedunt. *Fide tangitur Christus*, ait S. Ambrosius. Hoc ergo fecit mulier, quam idem D. Ambrosius alibi Martham Lazari sororem fuisse opinatur; at Eusebius, & Sozomenus, probabiliùs scribunt, ciuem fuisse Cæsareæ Philippi, quæ postea Saluatori suo statuam, ante ædes, posuerit æternum accepti beneficij monumentum. Quid ergo huic mulieri, quæ à nullo medico potuit curari, fecit Christus? *Conuersus, & iam etiam corporeis oculis videns eam, dixit: Confide filia, fides tua te saluam fecit. Et salua facta est mulier ex illa hora.* Sic curat Christus, quos nemo potest curare: immò, qui multa perpetiuntur à compluribus medicis, & erogauerunt omnia sua, nec quidquam profecerunt, sed magis deterius habebant.

§. VII.

Hæmorrhøisse exemplo, Reliquias Sacras, tanquã diuinitus saluantes, esse venerandas.

Et fieret hoc frequentiùs, si mulierem hanc plures imitarentur, ac saltem, postquam factis experti sunt, in filijs hominum non esse salutem, ad Deum confugerent; aut, si, mo-
re

re huius mulieris, siue humilitate, siue pudore, non audent ipsum Christum compellere, vel retro accederent, & *simbriam vestimenti eius* tangerent; hoc est, illius, vel Sanctorum reliquias venerarentur, de quibus, non minus, quam olim, sæpe etiam hodie virtus sanitatis exit, vt, vbi medicæ manus deficiunt, in cœlo adhuc auxilium esse sciatur. Qua de causa Catholici semper reliquias magni fecere, quas hæretici, qui nec sanctos, nec sancta amant, peius canere & angere oderunt. Calvinus certè mulierem hanc, *indiscreto zelo*, ait, Christi *simbriam* tetigisse, & aliquid in ea fuisse *superstitionis*. Addit, quamuis tactu *simbriæ* sit sanata, factum tamen fuisse singulare, quod non debeat valere ad exempli imitationem; vt idcirco & nos ex reliquijs petamus sanitatem. Ita *indiscretus* Caluino *zelus* est, quod omnes Euangelistæ commendauerunt, dum summa diligentia addiderunt hanc eius laudabilem cogitationem: *Si tetigero tantum simbriam vestimenti eius, salua ero*: immo quod ipse Christus, non solum miraculo, sed etiam verbis approbavit dicens: *fides tua te saluam fecit*. id Calvinus audet *superstitionem* appellare. Sic nempe cum Euangelistis concordat, sic

Act. 5. 14.

consentit cum Christo; vt quod Euangelistæ album vocant, illi sit nigrum; & quod Christus tanquam egregiam & saluificam fidem laudat, ille, velut superstitiosum traducat. Quid ager? num etiam illos incilabit, tanquã superstitiosos, de quibus scribitur: *Magnis autem angebatur credentiũ in Domino multitudo virorum ac mulierum.* Ex quo signo hoc augmentum credentiũ intelligebatur? an ex opere superstitioso? siquidem subiungitur: *ita vt in plateas eijcerent infirmos, & ponerent in lectulis ac grabatis, vt, veniente Petro, saltem umbra illius obumbraret quemquam illorum, & liberarentur ab infirmitatibus suis. Concurrerat autem & multitudo vicinarũ ciuitatum Ierusalem, afferentes egros & vexatos à spiritibus immundis: qui curabantur omnes.* Pari pacto Ephesi virtutes non quasi libet faciebat Deus, per manum Pauli: *ita vt etiam super languidos deferrentur à corpore eius sudaria, & semicinctia, & recedebant ab eis languores, & spiritus nequam egrediebantur.* Interrogo hic Calvinum, an hi omnes indiscreti zeli & superstitionis sint accusandi? interrogo, cur eos Euangelistæ prædicauerint? cur à fide laudauerint? cur sanitas illis miraculo sit conciliata? Indiscretio, superstitio, iniuria Christi

Act. 19.
11.

Christo illata, miraculum non meretur. Cur ergo miraculosè fanati sunt, qui non immediatè Christum ipsum, sed fimbriam Christi, sed Petrū, immo Petri umbram, sed Paulum, immo Pauli *sudaria & semicinctia*, cum morbis suis, adierunt? Nimirum Catholici fuerunt, non Calvinistæ. Quod si, sine Christi iniuria, vtiliter & laudabiliter *concorrebat* Act. 5. 16. *multitudo vicinarum civitatum Ierusalem, afferentes agros & vexatos à spiritibus immundis*, ad umbram Petri, cur non idem hodiè que liceat facere, ad Petri tumbam & ossa, ad limina Apostolorum Romæ? aut etiam Ierolymis, vbi non iam Christi fimbria, sed vestigia, sanguine illius signata & purpurata reperiuntur? Hoc Euangelio conforme est, hoc exemplo mulieris & reliquorum, quos laudant Euangelistæ. Quare Euangelium ipsum tollat necesse est, qui tollit cultum reliquiarum; ne in illud incurrat: *Stultus est, qui, patre cæso, liberis pepercit, cædem patriam vindicaturis*. Nemo igitur animum despondeat: sæpe, vbi nulla ampliùs vis in herbis, aut Podalirijs, vbi nulla ampliùs ars in Galenis, ibi inuenitur, in Sanctorum reliquijs. Sic vult Sanctos suos honorare, ut quemadmodum, *virtutes non quasi libet facie-* Act. 19. 11. *bat*

In Breui-
ario Rō.
1. Maij
lect. 6.

bat Deus, per *MANUM* Pauli, ita etiam faciat per manum Petri, Sanctorumque aliorum. Nam tanta erat quoque Iacobi Apostoli *vita sanctitas*, ut *simbriam vestimenti eius certatim homines cuperent attingere*. utique non sine corporis, vel animi, vel vtriusque eximio emolumento.

§. VIII.

Etiam de aliorum Sanctorum veste virtus, exit, que morbos sanat.

Cæsarius
Heister-
bac. lib.
10. c. 6.
mira-
culor.

Ac, ne fuisse ista tantum existimentur; neque nostris adhuc seculis hic fons miraculorum siccatus est. Passim & agminatim exempla occurrunt. Vnum, pro mille, sed non absimile, dabo. Retulit nobis nuper Abbas quidam ordinis nostri, inquit Cæsarius, de quodam Monacho; cui tanta à Domino concessa est gratia, ut virtute vestimentorum eius multi sanarentur. Sape, si tamen adhuc vivit, dum fratres vestes eius induunt, vel cingulo se cingunt, sanantur. Quod cum, quodam tempore, eius Abbas considerasset, nec aliquid specialitatis in illo vidisset, his verbis eum secretius allocutus est: Dic mihi, fili mi; que est causa tantorum miraculorum? Respondit ille: Nescio, Domine; non plus fratribus meis oro; non plus vigilo; non plus ieiuno;

luno, non plus laboro: sed unum scio, quod me non potest extollere prosperitas, neque frangere aduersitas, siue de persona mea sit, siue aliorum; Cui cum dixisset Abbas: Non te turbauit, quod miles nuper grangiam nostram incendit? Respondit: Non. totum enim Deo commisi. Si modicum habeo, cum gratiarum actione accipio; si multum, iterum gratias ago. Et cognouit Abbas, quod causa tanta virtutis esset amor Dei, & contemptus rerum terrenarum. Esse igitur etiam nostro æuo cœlestes medicos, hac historia docemur. Ex qua etiam discimus, apud quos potissimum, desperatis alijs remedijs, quærenda sit hæc medicina, nempe, apud eos, de quibus dicitur: *Nimis honorati sunt amici tui Deus: qui glorificantes se etiam miraculis glorificat, quod & prædixit: Amen, amen dico vobis, qui credit in me, opera, que ego facio, & ipse faciet, & maiora horum faciet.* Quare non carpenda, sed laudanda est eorum fiducia, qui, postquam in quærendis humanis auxilijs, vbique oleum & operam perdiderunt; ad *Montem sanctum, Oetingam veterem, Lauretum, Romam*, atque ad alia Diuis sacrata loca peregrinantur. Non enim quotidiana tantum exempla ostendunt, plurimos inibi salutem aut corporis, aut animæ

repe-

Psal. 138.
16.

Ioan. 14.
11.

A&T. 19.
II.

reperire, quam alibi nusquam reperissent; sed etiam hæc ipsa est fiducia in Deum, qui, sicut *virtutes non quaslibet faciebat, per manum Pauli*, ita & per manum Petri, per manum Matris suæ, per manum Stephani, aliorumque, & Apostolorum, & Martyrum, & Confessorum, & Virginum facere consuevit. Neque hac re honor illius minuitur, sed augetur. Nam quidquid per Sanctos petitur, ab illo petitur; & quidquid à Sanctis patrat, ab illo patrat. Quippe quòd quis per alium facit, per se ipsum facere censetur. Et honor seruis exhibitus, est honor dominorum.

§. IX.

Mirabilis potentia Christi, in hominibus persanandis; quos nulla vis alia sanitati restitueret potuit.

Si omnia reliqua, desperatissimis in morbis, à Christo allata remedia velim percensere, excrescet vel hoc libri caput, in volumen. Cæcum quis vnquam Machaon illuminauit? Illuminavit Christus, illuminauerunt Sancti. Dæmonem, quis, virtute naturali, ex hominibus expulit? Expulit Christus, expulerunt Christi virtute Sancti. Omitto alios quàm plurimos incurabiles morbos ab

Ioan. 5. 2.

ipso curatos. Erat *Ierosolymis Probatice piscinæ*

cina, que cognominatur Hebraicè Bethsaida, (hoc est, domus misericordie) quinq; porticus habens, vbi ægroti (exclusis muro pecoribus & iumentis, ne accedere, & turbare aut profanare aquam possent) aquæ motum expectantes considerent. Igitur in his iacebat multitudo magna languentium; cecorum, claudorum, aridorum, expectantium, non Hippocratem, aut Chironem aliquem, non Panaces; quod ipso nomine omnium morborum remedia promittit: numerosum, & dijs inuentoribus adscriptum; vt Plinius refert; sed diuinitus factum aquæ motum. Etenim, D. Ambrosio teste, vt esset indicium, quia descendebat Angelus; aqua mouebatur; & instrumenti proprium est, vt nihil quidquam agat, nisi à principè causâ motum: Angelus enim Domini, vtique bonus (cum non soleat Deus, ad procurandam hominum salutem, malos Angelos mittere) siue Raphaël, cuius nomen medicum sonat, siue alius Angelus, cuius officium fuit, sanare, descendebat secundum tempus; siue Paschæ, siue Pentecostes, siue præcipuorum, apud Iudæos, festorum, siue, vt probabilius est, secundum tempus hominibus incertum, alioqui non toto anno inibi expectaturis, certum autem Deo.

E

scen

Plin. lib.
25. c. 3.
S. Ambr.
lib. de ijs,
qui mysterijs in-
itiantur.
c. 4.

scendebat autem secundum tempus hoc in piscinam, & mouebatur aqua. Et qui prior descendisset in piscinam, post motionem aquæ, sanus fiebat à quacunq; detinebatur infirmitate. Sanabatur autem tantum vnus, vt appareret, non esse illam vim sanandi naturalē, sed diuinitus, ad momentum temporis, aquis impressam. Si enim natura aquæ id fecisset, semper fecisset. Siquidem ea, quæ natura fiunt, semper fiunt; vt ignis semper vrit; & acidulæ semper sunt acidulæ; thermæque semper fouent & calefaciunt. Accedit, aquæ vim illam datam, vt quamcunq; etiam desperatissimam inuacletudinem restauraret. Sic ibi, diuino dono, inueniebatur, quod nusquam alibi, vel in Atticis fontibus Calliroe, vel in Bœotia Hippocrene, vel ipsa Acidalia scaturigo, in qua Gratia lauabantur, aliæue salubres vnda dederunt. Erat autem quidam homo ibi triginta & octo annos habens in infirmitate sua. Hunc cum vidisset IESVS iacentem & cognouisset, quia iam multum tempus haberet, dicit ei: Vis sanus fieri? Respondit ei languidus: Domine, HOMINEM NON HABEO, vt cum turbata fuerit aqua, mittat me in piscinam: dum venio enim ego, alius ante me descendit. Ipse se iuuare non poterat, & H O M I N E M

MINEM NON HABEBAT. Ecce vt, omni auxilio humano destitutus, diuinū sensit. Nam homo quidē, sed homo Deus ei succurrit. Dixit enim ei IESVS: *Surge, tolle grabatum tuum, & ambula. Et statim sanus factus est homo ille: & sustulit grabatū suum, & ambulabat.* Multa hominū millia in vijs, in desertis, in mapalibus, in pagis, medico carent, & tamē non carent morbo; vt dicere iure possint: *Hominem non habeo; sed Deū habent, quo solo auxiliante, possunt corporis vires recuperare.* Et verò sapissime, sine vllō medico, recuperant: quod tamen, cum toties contingat, paucū mirantur, multi etiam penitus non animaduertunt. Ah multi neque animæ habent medicum, quia Parocho destituuntur; vtinam scirent, se Deum habere, & , quando copia non est peccata confitendi, saltem contritione, & Deo super omnia amato, noscent culpas diluere! Noscent autē, si sciant, humano auxilio deficiente, non deficere diuinum, cui nulla mali diuturnitas potest obfistere; nulla vehementia aut difficultas obicem ponere. Lazarum quatrduanū ex ipso sepulchro euocat; hæmorrhoidiam, per duodecim annos, ægotam sanat; & alterā mulierem, quæ spiritū infirmitatis, annos duo-

Ioan. ii.

39.

Luc. 3,

43.

deuiginti habuit, morbo liberat; hunc denique, triginta octo annos, in porticu & paralyfi iacentem, post tot hyemes, erigit. Sed erigit, tanto tempore, patientissima spe, perseverantem; & erigit extemplò; nam, dictum factum, quippe *statim sanus factus est homo ille*. Enimuerò adeò sanus factus est, vt illico sustulerit ipse *grabatum suum*, nouus Atlas factus. Ex quibus omnibus enumeratis exemplis clarum fit, quàm diuersa sint diuina iudicia ab humanis? cùm toties Deus iudicet manū porrigendam ijs, quos homines esse deserendos iudicauerunt; quorum vtrumque docet, nec nimiam in hominibus fiduciam collocandā, nec vnquam Deo diffidendum. Hoc est, quod veteri prouerbio dicitur: *Deus de machina*: stat enim ille pro nobis inuocatus, cum nos etiam in extrema tegula stamus.

CAPVT. IV.

Exempla prouidentissima, in homines, diuinae Bonitatis, circa alimenta.

§. I.

Tentatio, ac sollicitudo hominum, pro pane quotidiano, quo modo curanda?

Quæ